

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain muuttamisesta sekä kaupanvahvistajista annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annettua lakia sekä kaupanvahvistajista annettua lakia. Tavoitteena on, että kiinteistötietojärjestelmän tiedot luovutetaan tietopalveluna maksutta sellaisille viranomaisille, joiden tehtäviin kyseisten tietojen käsittely välittömästi kuuluu. Kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunta ehdotetaan lakkautettavaksi ja sen tilalle perustettavaksi kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä ja ylläpitoa varten asetettava yhteistyöryhmä,

jonka maanmittauslaitos asettaisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Yhteistyöryhmään kutsuttaisiin järjestelmän ylläpitäjien ja käyttäjien edustajia.

Kaupanvahvistajista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että syyttäjien oikeus toimia kaupanvahvistajina poistettaisiin. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi teknisluonteisia tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kiinteistöä ja kiinteistöön kohdistuvia oikeuksia ja rajoituksia koskevia tietoja sisältyy kiinteistörekisteriin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Näitä tietoja välitetään asiakkaille kiinteistötietojärjestelmästä siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) nojalla kiinteistötietojärjestelmästä (KTJ), jonka kiinteistöosa muodostuu kiinteistörekisterilain (392/1985) mukaisesta kiinteistörekisteristä ja kirjaamisosa lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä, josta on säännöksiä muun muassa maakaarissa (540/1995). Näiden tietojen lisäksi on olemassa myös muita kiinteistöjä koskevia tietoja, jotka eivät sisälly kumpaankaan edellä tarkoitettuun rekisteriin ja joiden osalta tietopalvelu on järjestetty kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa.

Nykyisen kiinteistötietojärjestelmän tietopalvelun kehittämisen voidaan katsoa käynnistyneen vuonna 1979 tehdyllä valtioneuvoston periaatepäätöksellä. Sen mukaan tuli saada aikaan mahdollisimman yhtenäinen atk-järjestelmä, joka kytkeytyisi joustavasti hallinnon muihin rekistereihin. Kysymyksessä oli pitkäaikainen ja useita viranomaisia koskevan järjestelmän toteuttaminen, johon tarvittiin suunniteltuja ja koordinoituja toimenpiteitä, tarkoituksenmukainen johto- ja toteuttamisorganisaatio sekä uusien teknisten ratkaisujen kokeilua ja entisten kehittämistä atk-teknologian kehittyessä.

Samojen kiinteistöä koskevien tietojen ylläpito eri rekistereissä oli omiaan aiheuttamaan tietojen ristiriitaisuutta ja oikeusturvaongelmia, joten kiinteistöä koskeville tiedoille haluttiin kehittää virallinen valtakunnallinen rekisteri.

Kiinteistötietojärjestelmän kehittämisen taustalla on ollut kiinteistöjä koskevan tiedon ja tietotarpeen lisääntyminen ja tarve tehostaa olemassa olevan tiedon käyttöä. Tietojen yhteensovittaminen ja yhtenäisen tietopalvelun tarve kasvoi, kun syntyi useita toisistaan erillisiä rekistereitä, joissa oli samoja kiinteistöä koskevia tietoja. Rekisterit sijaitsivat paikallisesti toisistaan erillään ja olivat eri vi-

ranomaisten vastuulla. Myös tiedon kirjaamisen menettelytavat poikkesivat toisistaan paikallisesti. Kiinteistöä ja kiinteistöön kohdistuvia oikeuksia ja rajoituksia koskevat tietotarpeet olivat kuitenkin ajan myötä muuttuneet paikallisista valtakunnallisiksi, joten oli tarpeen yhdenmukaistaa tietojen hallintaa valtakunnallisesti. Menettelytapojen yhdenmukaistaminen oli yhtenäisen järjestelmän kehittämisen lähtökohta.

Päällekkäisten tietojen ylläpidosta luopuminen ja valtakunnallisen kiinteistöjä koskevan tietopalvelun toteuttaminen edellyttivät yhtenäisen, automaattiseen tietojen käsittelyyn perustuvan järjestelmän kehittämistä.

Aikaisemmin kiinteistöjä ja muita maa- ja vesialueiden yksikköjä koskevia tietoja pidettiin maarekisterissä ja tonttikirjassa. Kiinteistöä koskevia tietoja oli myös lainhuuto- ja kiinnitysrekisterissä, verotusta palvelevissa rekistereissä ja luetteloissa, väestökirjoissa ja kuntien rekistereissä. Ne olivat manuaalisia ja niiden välinen tiedonkulku hoidettiin postitse ilmoitusmenettelyllä. Näiden rekistereiden uudistaminen ja yhtenäisen kiinteistötietorekisterijärjestelmän kehittäminen edellyttivät, että kiinteistöistä on yhtenäinen tietojärjestelmä. Yhtenäiseen tietojärjestelmään siirryttiin vähitellen automaattisen tietojenkäsittelyn kehittyessä.

Aikaisemmin lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitäminen perustui oikeuden laadun mukaan määräytyviin erillisiin korttirekistereihin, jotka olivat lainhuuto-, kiinnitys- ja tontinvuokrarekisteri. Oikeuslaitos sai kirjaamista varten tarvitsemansa kiinteistöjen yksilöintitiedot ja rasiustodistuksen laatimisessa tarvittavat kiinteistön muodostumistiedot kirjeitse maarekisteriä ja tonttikirjaa pitäviltä viranomaisilta. Tällaisen manuaalisen kirjaamisjärjestelmän kehittäminen automaattiseen tietojenkäsittelyyn pohjautuvaksi järjestelmäksi edellytti osaltaan kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä.

Valtioneuvosto täsmensi vuosina 1984, 1987 ja 1990 periaatepäätöksillään kiinteistötietojärjestelmän muodostamista ja samalla määritteli tavoitteeksi, että järjestelmä olisi toteutettu koko maassa vuoteen 1995 men-

nessä. Periaatepäätösten mukaan järjestelmään oli tarkoitus kuulua osajärjestelminä kiinteistöosa (maarekisteri- ja tonttikirjatiedot), kirjaamisosa (lainhuuto- ja kiinnitysrekisteritiedot) ja suunnitelmaosa (asema- ja rakennuskaavatiedot, rakennuskieltotiedot sekä eräät muut maankäyttöä koskevat tiedot). Lisäksi järjestelmään oli tarkoitus kuulua kuntakohtaisia kiinteistötietojärjestelmiä.

Vuonna 1991 annetulla silloisen kiinteistörekisteriasetuksen (481/1985) muutoksella eräitä kiinteistötietojärjestelmän suunnitelmaosaan kuuluvia tietoja sisällytettiin kiinteistörekisteriin, koska suunnitelmaosa ei ollut toteutunut. Näitä tietoja voidaan pitää luonteeltaan hälytystietoina. Nämä tiedot kertovat, että rekisteriyksikköön kohdistuu maankäytön oikeuksia ja rajoituksia. Tärkeimmät tiedot oikeuksista ja rajoituksista sekä niiden ulottuvuudesta on etsittävä varsinaisista päätösasiakirjoista. Tällaisina tietoina kiinteistörekisteriin on rekisteröity vahvistetut yleiskaavat, yksityiskohtaiset kaavat, voimassa olevat rakennuskiellot ja rantakaavan tarpeellisuuspäätökset. Nämä tiedot määriteltiin näin osaksi kiinteistörekisterin tietosisältöä, jolloin kiinteistötietojärjestelmän suunnitelmaosa pyrittiin toteuttamaan tältä osin järjestelmän kiinteistöosassa. Näiden ratkaisujen jälkeen kiinteistötietojärjestelmän katsottiin vuonna 1996 keskeisimmiltä osiltaan kattavan koko maan.

Valtioneuvosto teki vuonna 1996 voimassa olevan periaatepäätöksen, jossa pääpaino oli kiinteistötietojärjestelmän ajantasaistamisessa ja kehittämisessä. Periaatepäätöksen avulla oli tarkoitus ratkaista, miten kiinteistötietojärjestelmän ylläpidossa ja kehittämisessä voitiin vastata maakaaren (540/1995) ja kiinteistönmuodostamislain (554/1995) asettamiin järjestelmävaatimuksiin. Lisäksi pyrittiin luomaan edellytykset kiinteistötietojärjestelmän ja sen osajärjestelmien kehittämiselle yhteiskunnan perusrekistereinä, jolloin samalla pystyttiin tehokkaasti purkamaan eri viranomaisten päällekkäistä rekisterinpitoa.

Ennen vuotta 2003 järjestelmän kiinteistöosaa ylläpitivät Maanmittauslaitos ja kiinteistörekisteriä pitävät kunnat, joita oli tuolloin 87. Vuoden 2003 alusta voimaantulleella kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetulla lailla

(453/2002) luotiin koko maan kattava yhtenäinen valtakunnallinen kiinteistötietojärjestelmä.

Nykyisin kiinteistötietojärjestelmän toimivia osajärjestelmiä ovat Maanmittauslaitoksen ja kuntien ylläpitämä kiinteistörekisteri eli kiinteistöosa ja Maanmittauslaitoksen vuodesta 2010 alkaen ylläpitämä kirjaamisosa. Paikkatietoinfrastruktuurista annetulla lailla (421/2009) on KTJ:n tietojen yhteiskäyttöä muiden viranomaisten aineistojen kanssa tehostettu. Lain tarkoituksena on parantaa viranomaisten hallussa olevien paikkatietoaineistojen saatavuutta ja käyttöä luomalla yhtenäinen paikkatietoinfrastruktuuri ja saattamalla sen palvelut yleisesti käytettäviksi. Paikkatietoinfrastruktuurin toteuttamisessa keskeinen ja koordinoiva rooli on Maanmittauslaitoksella.

Kirjaamisasioiden siirtämistä koskevan lainsäädännön voimaantulosta annetulla lailla (584/2009) kiinteistöjen kirjaamisasiat siirrettiin hallitusohjelman mukaisesti käräjäoikeuksilta Maanmittauslaitokselle vuoden 2010 alusta lukien. Kirjaamisasioiden siirto vahvisti Maanmittauslaitoksen asemaa kiinteistöasioissa. Maanmittauslaitoksen ydintehävänä oli jo ennen kirjaamisasioiden siirtoa kiinteistöjä koskevien tietovarantojen ylläpito ja hallinnointi. Kirjaamisasioiden siirto antaa Maanmittauslaitokselle myös mahdollisuuden lainhuuto-, kiinnitys- ja muiden kirjaamisasioiden käsittelyyn, sähköisen kirjaamisjärjestelmän ja kiinteistötietojärjestelmän kehittämiseen.

2 Nykytila ja ehdotetut muutokset

2.1 Lainsäädäntö

Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annettu laki (453/2002) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Lakia sovelletaan kiinteistötietojärjestelmän perustamiseen, järjestelmän ylläpitämiseen ja järjestelmään sisältyvien tietojen luovuttamiseen ja käyttämiseen. Kiinteistötietojärjestelmä muodostaa valtakunnallisen virallisen rekisteri- ja tietopalvelujärjes-

telmän, jonka toteuttaminen on valtion vastuulla.

Mainitulla lailla on järjestetty kiinteistöjä ja muita maa- ja vesialueiden yksiköitä koskeva valtakunnallinen tietopalvelu. Kiinteistöjä koskevien tietojen saatavuus on järjestetty siten, että yhdestä yhtenäisestä valtakunnallisesta tietopalvelujärjestelmästä, kiinteistötietojärjestelmästä, voidaan antaa tietoja kiinteistöistä ja muista maa- ja vesialueiden yksiköistä, niihin kohdistuvista oikeuksista ja rajoituksista sekä niiden omistajista ja haltijoista.

Tietopalvelu toteutetaan yhtenäisen kiinteistötietojärjestelmän avulla, josta jokaisella on oikeus saada tietoja.

Lailla pyritään varmistamaan kiinteistötietojärjestelmässä olevan tiedon ajantasaisena pysyminen. Viranomaisella, jonka vastuulla on kiinteistötietojärjestelmän tietosisältöön kuuluvan tiedon tuottaminen, on myös velvollisuus huolehtia tällaisen tiedon tallentamisesta kiinteistötietojärjestelmään ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Kiinteistörekisterilaisissa tarkoitettu tieto tai muussa laissa kiinteistörekisteriin merkittäväksi säädetty toimitus tai muu tieto katsotaan kiinteistörekisteriin merkityksi siitä lukien, kun kyseinen tieto on tallennettu kiinteistötietojärjestelmään.

Laki kaupanvahvistajista

Kaupanvahvistajista annettu laki (573/2009) tuli voimaan vuoden 2010 alusta lukien. Lain voimaansaattamista säädettiin kirjaamisasioiden siirtämistä koskevan lainsäädännön voimaansaattamista annettulla lailla (584/2009).

Kaupanvahvistajajärjestelmää, joka otettiin käyttöön 1930-luvulla, käytetään vielä kiinteistökaupan pätevyyden varmistajana.

Kaupanvahvistajalain 1 §:ssä luetellut virkamiehet toimivat virkansa puolesta kaupanvahvistajina. Maistraatin, poliisilaitoksen, ulosottoviraston, syyttäjävirston ja maanmittaustoimiston johtaja voivat lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Lisäksi kirjaamisviranomaisena toimiva maanmittaustoimisto voi hakemuksesta määrätä henkilön toimimaan kaupanvahvistajana kaupanvahvistajalain 2 §:n nojalla. Kaupan-

vahvistajista pidetään kaupanvahvistajarekisteriä, jonka ylläpito kuuluu Maanmittauslaitokselle.

Kaupanvahvistajan on tarkistettava luovutuskirja ja vahvistettava kiinteistön luovutus. Lisäksi kaupanvahvistajan on ilmoitettava vahvistamistaan kaupoista viranomaisille sekä säilytettävä vahvistamiensa luovutuskirjojen tallekappaleet. Kaupanvahvistajat toimivat tehtävässään virkavastuulla.

Kaupanvahvistajana toimivan virkamiehen toimintaa valvoo se virasto, jonka palveluksessa hän on. Määrätyn kaupanvahvistajan toimintaa valvoo määräyksen antanut kirjaamisviranomaisena.

Kaupanvahvistajia ja heidän tehtäviään koskevat säännökset sisältyvät nykyään maa-kaareen, kaupanvahvistajalakiin ja kaupanvahvistaja-asetukseen (734/2009). Kaupanvahvistajalakiin sisältyy säännöksiä kaupanvahvistajan määräämisestä, luovutuksen vahvistamisesta, kaupanvahvistajan esteellisyydestä, kaupanvahvistajarekisteristä, kaupanvahvistajan päiväkirjasta sekä niistä luovutettavista tiedoista, kaupanvahvistajan ilmoituksen sisällöstä ja kaupanvahvistajan valvonnasta. Nämä säännökset kuuluvat erityisesti perustuslain 80 § ja sitä koskeva soveltamiskäytäntö huomioon ottaen pääosin lain alaan.

Maanmittauslaitos ylläpitää kaupanvahvistajien ilmoitusten perusteella kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) mukaista kauppahintarekisteriä. Kauppahintarekisterin tiedot eivät ole osa kiinteistötietojärjestelmää, mutta ne palvelevat sitä läheisesti. Kauppahintarekisteristä saantotiedot siirretään päivittäin eräsiirtoina lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin saanto-osaan, ja saantotietoja voidaan näin käyttää kirjaamisviranomaisessa lainhuutohakemusten tutkinnassa.

Kaupanvahvistajalain 3 §:n 1 momentissa säädetään luovutuksen vahvistamisesta. Luovutus vahvistetaan merkitsemällä todistus joutokaiseen luovutuskirjan kappaleeseen. Pykälän 2 momentissa säädetään kaupanvahvistajan velvollisuudesta tarkastaa ennen luovutuksen vahvistamista luovutuskirjan allekirjoittajien henkilöllisyys ja se, että luovutuskirja on tehty maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla. Kaupanvahvistajan olisi lisäksi tarkastettava, mistä rekisteriyksi-

köstä alue luovutetaan. Luovutusta ei saa vahvistaa, jos on perusteltua aihetta epäillä luovutuksen pätevyyttä.

Kaupanhahvistajan tarkistamisvelvollisuudesta säädetään lainkohdan 3 momentissa. Kumotun kaupanhahvistaja-asetuksen 4 §:n 2 momentin (958/1996) mukaan kaupanhahvistaja oli velvollinen asianosaisten pyynnöstä tarkastamaan kaupan kohdetta koskevat tiedot lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä sekä kiinteistörekisteristä. Kaupanhahvistajista annetun lain mukaan säännöstä tarkistettiin siten, että kaupanhahvistajan tuli pyytämättä tarkistaa kiinteistöä koskevat tiedot lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä sekä kiinteistörekisteristä. Kaupanhahvistaja ei kuitenkaan ole velvollinen tarkistamaan luovutuksen kohdetta koskevia tietoja, jos luovutus vahvistetaan ulkomailla.

2.2 Ehdotetut muutokset

Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

Nykyaikaisessa tietoyhteiskunnassa tietopalvelusta tietojen saamisen lisäksi olisi mahdollistettava myös tietojen välittäminen luvan nojalla eri tahoille, kuten kiinteistönvälitystä ja luoton myöntämistä varten taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää tarkoitusta varten. Sen johdosta ehdotetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvan tietojen saamiseen rinnastetaan tietojen välittäminen. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi myös siten, että tietoja voidaan luovuttaa myös kiinteistönarviointia varten.

Kiinteistötietojärjestelmän maksuja koskevaa kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä annettavasta tietopalvelusta annetun lain 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Paitsi julkisoikeudellisina suoritteina KTJ-tietopalvelua annetaan nykyisin myös suoritteina, joiden hinnoittelu olisi tarpeen tehdä myös liiketaloudellisin perustein. Siksi viitasta valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi siten, että KTJ-lain 7 §:ssä tarkoitettut maksut peritään valtion maksuperustelaisissa yleisesti

säännelyn mukaisesti, jolloin hinnoittelussa olisivat sekä julkisoikeudellisen perustein hinnoiteltavat että liiketaloudellisen perustein hinnoiteltavat suoritteet mahdollisia.

Vastuun siirtyminen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä vuoden 2010 alusta oikeuslaitokselta maanmittauslaitoksen vastuulle on vaikuttanut myös oikeusministeriön hallinnonalan viranomaisten kiinteistötietojärjestelmän tietojen käytön maksuehtoihin. Ennen vuotta 2010 oikeusministeriön hallinnonalan kaikki viranomaiset ovat voineet saada kiinteistötietojärjestelmän tietoja maksutta, koska KTJ-lain 7 §:n mukaan viranomaisilla, joiden tehtävänä on 4 §:n mukaan ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, annetaan tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten kuitenkin maksutta.

Esityksen mukaan oikeushallinnon viranomaiset pysytettäisiin niiden viranomaisten joukossa, jotka saisivat tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten maksutta, kuten tilanne oli ennen vuotta 2010. Tätä koskeva muutos ehdotetaan tehtäväksi kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä annettavasta tietopalvelusta annetun lain 7 §:n 3 momenttiin.

Kiinteistöjen kirjaamisasiat on vuoden 2010 alusta lukien siirretty käräjäoikeuksilta maanmittaustoimistoille, jolloin kirjaamisviranomainen on muuttunut. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitäjäksi on tullut Maanmittauslaitos. Valtakunnallinen KTJ:n kehittämisvastuu on nyt yksin Maanmittauslaitoksella. Tämän seurauksena kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 12 §:ssä säännelty kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunta, joka ohjaa järjestelmän toteuttamista, ylläpitoa ja tietopalvelua on menettänyt merkitystään, kun oikeusministeriö ei enää toimi kiinteistötietojärjestelmään kuuluvan perusrekisterin lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin ylläpitäjänä tai kehittäjänä. Kiinteistörekisteriä ylläpitävillä kunnilla on nykyisin tiedontuottajan rooli.

Tarvittava yhteistyö ja yhteydenpito järjestelmän kehittämiseksi kiinteistötietojärjestelmään tietoa tuottavien ja ylläpitävien viranomaisten ja kuntien välillä voitaisiin hoitaa joustavammin tiedon tuottajien ja tiedon käyttäjien näkemysten huomioon ottamiseksi

muutoin kuin lakisääteisen neuvottelukunnan kautta. Vastuu järjestelmän kehittämisestä on nykyisin yhdellä viranomaisella eli Maanmittauslaitoksella, joka voisi kuulla yhteistyötahoja aina kun siihen on tarvetta ja järjestää yhteistyömuodon tarkoituksenmukaisemmin ja kustannustehokkaammin. Neuvottelukunnan lakkauttamisella olisi siten myös taloudellisia vaikutuksia.

Kun eri hallinnon alojen ja ministeriöiden alaisten virastojen välisen neuvottelukunnan tehtävät kirjaamisasioiden siirron myötä ovat vähentyneet ja menettäneet merkitystään, ehdotetaan edellä mainittu lain 12 § muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä ja ylläpitoa varten asetettavasta yhteistyöryhmästä, jonka maanmittauslaitos asettaisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Samalla ehdotetaan kumottavaksi valtioneuvoston asetus (963/2002) kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunnasta. Maanmittauslaitos järjestelmää hallinnoivana tahona perustaisi palvelun kehittämistä varten yhteistyöryhmän, johon kuuluisi tiedon tuottajia ja keskeisiä KTJ:n käyttäjiä.

Laki kaupanvahvistajista

Oikeusministeriössä on vireillä hanke syyttäjälaitoksen hallintoa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi. Tässä yhteydessä on tarkoitus säätää laki syyttäjälaitoksesta, jolla korvattaisiin nykyiset syyttäjälaitoksen organisaatiota koskevat lait.

Hankkeen yhteydessä on myös selvitetty syyttäjälle eri puolilla lainsäädäntöä säädettyjä rikosprosessin ulkopuolisia tehtäviä. Valmistelussa on päädytty siihen, että tällaiset tehtävät soveltuvat nykyisin huonosti syyttäjän tehtäväksi.

Eräs mainitunlainen tehtävä on kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:ssä säädetty kaupanvahvistaminen. Käytännössä syyttäjät tekevät kaupanvahvistamistehtäviä hyvin vähän eikä se kuulu syyttäjän ydintehtäviin. Näistä syistä ehdotetaan, että kaupanvahvistajista annettua lakia muutettaisiin siten, että syyttäjien oikeus toimia kaupanvahvistajina poistettaisiin.

Vuoden 2010 alusta lukien aluehallintouudistuksella on läänien tilalle muodostettu aluehallintovirastot (AVI:t) sekä elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY:t). Kaupanvahvistajista annettu laki sisältää luettelon virkansa puolesta toimivista kaupanvahvistajista, jona on voinut toimia muiden ohella työ- ja elinkeinokeskuksen maanmittausinsinööri. Kun työ- ja elinkeinokeskukset ovat lakanneet vuoden 2010 alusta lukien, ehdotetaan kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n 1 momentin 1 kohtaa muutettavaksi siten, että virkansa puolesta kaupanvahvistajana myös voi toimia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinööri.

Kaupanvahvistajista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan kaupanvahvistajan on tarkastettava kiinteistöä koskevat tiedot sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä että kiinteistörekisteristä. Olisi tarkoituksenmukaista rajata kaupanvahvistajan tarkastusvelvollisuus koskemaan vain luovutuksen kohteen kiinteistötunnuksen oikeellisuutta. Sen johdosta kaupanvahvistajalain 3 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisaatiotai henkilöstövaikutuksia.

Kiinteistöihin kohdistuvien oikeuksien tarkistaminen kiinteistötietojärjestelmästä parantaa kiinteistön ostajan oikeusturvaa. Kun tehdään mahdolliseksi viranomaisille ajantasaisten KTJ:n tietojen maksuton käyttö, se edistäisi osaltaan tietojen käyttöä viranomais-toiminnassa ja sitä kautta parantaisi päätösten laatua ja kansalaisten oikeusturvaa. Maksullisuus on ilmeisesti estänyt KTJ -tietojen käyttöä viranomaisissa. Esimerkiksi voimassa oleva oikeusapulaki (257/2002) mahdollistaa tietojen saannin maksutta esim. KTJ:stä sellaiselle henkilölle, jolle on myönnetty julkista oikeusapua. Oikeusapua saanut henkilö joutuu kuitenkin hankkimaan henkilökohtaisesti tiedot esim. maanmittaustoimistolta. Kun oikeusaputoimisto saa suoraan tiedot sähköisen yhteyden kautta maksutta KTJ:stä, asioiden hoitaminen tulisi nopeammaksi, joustavammaksi ja taloudellisemmaksi sekä oikeusavun asiakkaan, oikeusaputoimiston että maanmittaustoimiston kannalta.

Taloudelliset vaikutukset

Vuonna 2009 Maanmittauslaitos laskutti valtion viranomaisilta noin 0,5 miljoonaa euroa kiinteistötietojärjestelmän käytöstä. Kiinteistötietojärjestelmän käytöstä laskutettiin vuonna 2009 yhteensä 12,3 miljoonaa euroa.

Esityksessä ehdotetaan kiinteistötietojärjestelmän maksujen perinnän saattamista valtion maksuperustelain mukaiseksi kokonaisuudessaan. Näin saadaan kiinteistötietojärjestelmän tietovaranto nykyistä monipuolisempaan ja laaja-alaisempaan käyttöön, mikä voidaan ottaa huomioon hinnoittelussa. Ottaen huomioon, että kiinteistötietojärjestelmän kustannukset katetaan järjestelmän suoritteista saatavilla tuloilla, ehdotetulla muutoksella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksen mukaan oikeushallinnon viranomaiset pysytettäisiin niiden viranomaisten joukossa, jotka saisivat tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten maksutta, kuten tilanne oli ennen vuotta 2010. Vuoteen 2009 verrattuna tästä muutoksesta ei aiheutuisi oleellisia muutoksia maksukertymään.

Ehdotetut muutokset voidaan toteuttaa valtiontalouden kehityksen ja talousarvion puitteissa.

KTJ -neuvottelukunnan lakkauttamisella saavutetaan vuositasolla noin 5000 euron vuotuinen säästö. Nämä kulut on maksettu valtion talousarvion momentilta 30.01.01. (maa- ja metsätalousministeriön toimintameno) siirtomääräraha 2 v).

4 Asian valmistelu

Esitysehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä Maanmittauslaitoksen esityksen pohjalta.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Maanmittauslaitokselta, Metsähallitukselta, Verohallitukselta, Väestörekisterikeskukselta, Suomen Kuntaliitolta, Helsingin, Lahden ja Turun seudun maistraateilta, Helsingin kaupungilta, Mikkelin kaupungilta ja Vaasan kaupungilta.

Esitysluonnoksesta annetuista lausunnoista enemmistössä kannatettiin voimassa olevassa

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa säädettyä, nykyistä laajempaa maksuttomuutta muun muassa viranomaisille, kunnille ja maakuntaliitoille. Valtiovarainministeriön lausunnon mukaan järjestelmän maksuton käyttö on syytä rajoittaa vain niihin järjestelmän tietoihin, jotka ovat tarpeellisia viranomaistehtävää varten, jota varten kunta tms. tuottaa osaltaan tietoa, ei kaikkia laissa säädettyjä viranomaistehtäviä.

Esitysluonnoksessa ehdotettua kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunnan lakkauttamista vastusti osa lausunnon antajista.

Esitysluonnoksen jatkovalmistelussa on maksusäännösten osalta otettu huomioon erityisesti valtiovarainministeriön lausunto sekä oikeusministeriön lausunto oikeushallinnon viranomaisten lisäämiseksi niiden viranomaisten joukkoon, joille tiedot annetaan kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten kuitenkin maksutta.

Esitysehdotuksen jatkovalmistelussa kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukuntaa koskevat lausunnot on otettu huomioon siten, että lakiin otettaisiin säännös yhteistyöryhmästä, joka korvaisi neuvottelukunnan. Nykyisessä tilanteessa painopiste on kiinteistötietojärjestelmän kehittämisessä ja toiminnan ohjaamisessa. Yhteistyöryhmän kautta voitaisiin varmistaa muun muassa kiinteistörekisteriä pitävien kuntien mahdollisuus vaikuttaa järjestelmän ylläpitoon ja operatiiviseen ohjaamiseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n 3 momentissa säädetään siitä, kenelle tai mitä tarkoitusta varten tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Keskeisiä maa- ja vesialueiden yksiköitä koskevien tietojen käyttäjiä ovat tuomioistuimet, kunnat, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavat viranomaiset, väestökirjahallinnon viranomaiset, kaupanvahvistajat sekä ulosotto- ja veroviranomaiset.

Voimassa olevan lain 6 §:n 3 momentin mukaan Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitettua viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä luetelluille tietyille viranomaisille, kunnille ja kaupanvahvistajalle. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilman nimenomaista lupaa tietoja voidaan luovuttaa yleisesti sekä oikeushallinnon viranomaisille, kuten esimerkiksi ulosottoviranomaisille, tuomioistuimille ja oikeusaputoimistoille että kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Lakia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siltä osin, ettei lupaa kiinteistötietojärjestelmän tietojen luovuttamiseen tarvittaisi esimerkiksi esitutkintaa suorittaville poliisiviranomaisille. Kiinteistönmuodostamisviranomaisina toimivat lain mukaan sekä kunnat että maanmittauslaitoksen maanmittaustoimistot. Sikäli kuin kysymys on kunnan kiinteistörekisteriviranomaisena tuottamasta tiedosta, ei lupaa tiedon luovuttamiseen maanmittauslaitokselle edelleenkään tarvittaisi. Myös aluehallintovirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, väestökirjahallinto ja verohallinto olisivat oikeutettuja kiinteistötietojärjestelmästä luovutettaviin tietoihin suoraan lain nojalla ilman erillistä lupaa.

Erityinen lupa vaadittaisiin paitsi tietojen saamiseen myös tietojen välittämiseen hake-

muksen perusteella teknisen käyttöyhteyden avulla sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää tarkoitusta varten.

Tietojen luovuttaminen välitettäväksi tukisi Maanmittauslaitoksen perustehtävää tietovarantojen saattamisesta yleiseen ja laajaan käyttöön. Tietojen välittäminen teknisen käyttöyhteyden avulla on kiinteistötietojärjestelmän peruspalvelua. Tällöin tietojen käyttö laajenisi ja monipuolistuisi. Viranomaisten, kuten Maanmittauslaitoksen, tulee varmistaa kehittyneiden tietopalveluiden toteuttaminen kehittyneessä tietoyhteiskunnassa.

Muutetun säännöksen nojalla Maanmittauslaitos voisi jatkossa tietojen antamisen lisäksi luovuttaa tietoja myös välitettäväksi laissa säädettyjä tarkoituksia varten. Tietojen laajemman käytön salliminen edellyttäisi myös maksusäännösten tarkistamista.

7 §. Kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalveluista valtiolle ja kunnalle perittävistä maksuista annetaan lain (KTJ -lain) 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa viitattaisiin yleisemmin valtion maksuperustelakiin (150/1992) sanottuun lain 6 §:n 1 momenttiin viittaamisen sijasta. Valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Voimassa olevan KTJ -lain viittaus maksuperustelain 6 §:n 1 momenttiin rajoittaa uusien kiinteistötietojärjestelmän palveluiden syntymistä ja kehittämistä. Luovutettavien tietojen käyttötapana ja käytötarkoituksena on tosiasiallisesti laajempaa ja moninaisempaa kuin maksuperustelain 6 §:n 1 momentissa säännellään. Sen johdosta olisi tarkoituksenmukaista voida hinnoitella kiinteistötietojärjestelmän suoritteet ja tietopalvelut valtion maksuperustelaisissa säänneltävien periaatteiden mukaan. Jotta yksityissektorille annettaisiin mahdollisuus tuottaa jatko-

jalostettua palvelua, tulisi uudet tuotteet ja käyttötarkoitukset olla mahdollista hinnoitella myös liiketaloudellisin perustein. Suurempi vapaus hinnoitella nykyiset ja uudet tuotteet edistää kiinteistötietojärjestelmän tietovarastojen entistä laajempaa käyttöä. Voimassa olevan lain 6 §:n 3 momentissa säännellyllä lupakäytännöllä voitaisiin varmistaa, että henkilöiden yksityisyyden suojaa ei loukattaisi, kun uusia tuotteita ja palveluja kiinteistötietojärjestelmän sisältävän tiedon pohjalta kehitetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalvelusta perittävistä maksuista (1063/2009), joka on voimassa vuoden 2011 loppuun saakka, on säädetty KTJ -lain (453/2002) 7 §:n ja kiinteistörekisterilain (392/1985) 14 a §:n, sellaisena kuin se on laissa 244/1994, nojalla. Mikäli kiinteistötietojärjestelmän tuotteiden hinnoittelu tulee mahdolliseksi valtion maksuperustelain nojalla ja siten myös liiketaloudellisin perustein, voidaan uudet asetusta 1063/2009 vastaavat maksuasetukset antaa KTJ -lain 7 §:ään yksin perustuen.

Vastuun siirtyminen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä vuoden 2010 alusta oikeuslaitokselta maanmittauslaitoksen vastuulle on vaikuttanut myös oikeusministeriön hallinnonalan viranomaisten kiinteistötietojärjestelmän tietojen käytön maksuehtoihin. Ennen vuotta 2010 oikeusministeriön hallinnonalan kaikki viranomaiset ovat voineet saada kiinteistötietojärjestelmän tietoja maksutta, koska KTJ-lain 7 §:n mukaan viranomaisilla, joiden tehtävänä on 4 §:n mukaan ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, annetaan tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten kuitenkin maksutta. Koska oikeuslaitos ei enää vastaa kiinteistötietojärjestelmän kirjaamisosasta vuonna 2010, on oikeuslaitoksen hallinnonalan kiinteistötietojärjestelmän tietojen käyttö teknisen käyttöyhteyden avulla maksullista. Poikkeuksena tästä ovat ulosottovirastot, käräjäoikeudet, hovioikeudet ja korkein oikeus, joilla on velvollisuus ilmoittaa tietoja merkittäväksi kiinteistötietojärjestelmään.

Ennen vuotta 2010 kiinteistötietojärjestelmän käyttö teknisen käyttöyhteyden avulla

on ollut maksutonta hallintotuomioistuimille sekä oikeusavulle ja syyttäjälaitokselle.

Hallintotuomioistuimet ovat hallintolainkäyttölain (586/1996) 33 §:n nojalla velvolliset ns. virallisperiaatteen nojalla huolehtimaan siitä, että asia tulee selvitettyksi. Tähän selvittämiselvollisuuteen sisältyy keskeisenä osana erityisesti maankäyttö- ja rakennusasioissa, mutta myös muissa asioissa kiinteistötietojärjestelmän tietojen selvittäminen tai ainakin valitusasiakirjoissa olevien tietojen oikeellisuuden ja ajanmukaisuuden varmistaminen.

Kiinteistötietojärjestelmä on myös oikeusaputoimistojen päivittäisessä työssä erittäin tarpeellinen. Sitä tarvitaan sekä oikeusapupäätösten tekemisessä, johon tarkoitukseen tiedot luovutetaan oikeusapulain (257/2002) 10 §:n 2 momentin nojalla, että varsinaisessa asiakkaiden avustamisessa, kuten esimerkiksi perunkirjoituksissa, perinnönjaoissa ja osituksissa. Edunvalvontapuolella palvelun käyttötarvetta on muun muassa omaisuusluetteloiden laatimisessa. Oikeusaputoimiston asiakkaiden tarvitsemat suoritteet ovat nykyisinkin maksuttomia oikeusapulain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla. Mikäli kuitenkin tekninen käyttöyhteys on oikeusaputoimistoille maksullinen, oikeusaputoimistot joutuvat asiakkaita avustaessaan pyytämään kirjallisesti kiinteistötietojärjestelmän tietoja maksutta edellä mainitun lain 4 §:n nojalla. Tämä tarkoittaa arviolta 25 000 — 30 000 maanmittauslaitokselle tehtävää tiedustelua vuodessa, mikä työllistää sekä maanmittauslaitosta että oikeusaputoimistoja. Tästä aiheutuu merkittäviä hallinnollisia kustannuksia. Niin ikään syyttäjillä on toisinaan tarvetta tietojen saantiin esimerkiksi petos- ja velallisen rikosasioissa.

Eduskunta on hyväksynyt 1.3.2011 hallituksen esitykseen 246/2010 sisältyneen lakiehdotuksen julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta. Tähän lakiehdotukseen sisältyy säännös (10 §) tallennettujen tietojen hyödyntämisestä. Säännöksen mukaan julkisen hallinnon viranomaisen on pyrittävä järjestämään toimintansa siten, että se käyttää tässä pykälässä tarkoitettuihin tietojärjestelmiin talletettuja tietoja, jos viranomaisen toiminta edellyttää näiden tietojen käyttöä. Näitä tietojärjestelmiä ovat muun muassa 5)

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavista tietopalveluista annetussa laissa (453/2002) tarkoitettu kiinteistötietojärjestelmä.

Edellä mainittu eduskunnan hyväksymä laki huomioon ottaen toimivan oikeudenhoidon kannalta on perusteltua, että kaikki tuomioistuimet, mukaan lukien hallintotuomioistuimet samoin kuin valtion oikeusaputoimistot ja myös syyttäjälaitos voisivat edelleenkin käyttää kiinteistötietojärjestelmää teknisen käyttöyhteyden avulla maksutta. Tämän vuoksi KTJ-lain 7 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännökseen lisättäisiin oikeushallinnon viranomaiset, joille tiedot kiinteistötietojärjestelmästä annettaisiin teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten kuitenkin maksutta.

12 §. Kun eri hallinnon alojen ja ministeriöiden alaisten virastojen välisen neuvottelukunnan tehtävät kirjaamisasioiden siirron myötä vuoden 2010 alusta lukien käräjäoikeuksilta Maanmittauslaitokselle ovat vähentyneet ja menettäneet merkitystään aikaisemmin edellä yleisperusteluissa esitetystä syistä., ehdotetaan kiinteistötietojärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvää yhteistyötä suunnattavaksi nykyisestä ohjauksesta operatiivisen toiminnan suuntaan. Tämän vuoksi kiinteistötietojärjestelmän ja toimintaprosessien ylläpidon turvaamiseksi ehdotetaan neuvottelukuntaa hallinnollisesti kevyempää yhteistyömuotoa. Kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunta ehdotetaan korvattavaksi maanmittauslaitoksen asettamalla yhteistyöryhmällä, jolloin muun muassa kiinteistörekisteriä pitävien kuntien edustaja voisi osallistua yhteistyöryhmässä esimerkiksi kiinteistötietojärjestelmän operatiivisen toiminnan sekä järjestelmän maksuja ja maksutulon jakoa koskevien asetusehdotusten valmisteluun.

Lain 12 §:ää ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä ja ylläpitoa varten asetettavasta yhteistyöryhmästä, jonka maanmittauslaitos asettaisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Yhteistyöryhmään kutsuttaisiin järjestelmän ylläpitäjien ja käyttäjien edustajia. Samalla ehdotetaan kumottavaksi valtioneuvoston asetus (963/2002)

kiinteistötietojärjestelmän neuvottelukunnasta.

1.2 Laki kaupanvahvistajista

1 §. Pykälän 1 momentissa luetellaan ne virka- ja työsuhteet, joiden haltijat ovat kaupanvahvistajia välittömästi lain nojalla. Tällaisia virkamiehiä ovat muun muassa johtavat kihlakunnansyyttäjät, kihlakunnansyyttäjät ja maakunnansyyttäjät. Esityksessä ehdotetaan syyttäjänä toimivien virkamiesten kaupanvahvistamisoikeuden poistamista, jotta kyseiset virat poistettaisiin pykälän 1 momentin luettelosta. Samalla pykälän 3 momentista poistettaisiin syyttäjänviraston päällikön oikeus määrätä alaisensa virkamies kaupanvahvistajaksi.

Vuoden 2010 alusta lukien voimaan tullella valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaantulon myötä annetulla lailla (903/2009) kumottiin laki työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista (796/2008) ja saatettiin voimaan laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009). Kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n 1 momentissa säädetään virka-asemaan perustuvasta kaupanvahvistajan tehtävästä. Lain 1 §:n 1 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että työ- ja elinkeinokeskuksen maanmittausinsinööriin sijasta säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinööriä.

3 §. Voimassa olevan lain mukaan kaupanvahvistajan on tarkastettava kiinteistöä koskevat tiedot lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä sekä kiinteistörekisteristä. Kaupanvahvistaja ei kuitenkaan ole velvollinen tarkastamaan luovutuksen kohdetta koskevia tietoja, jos luovutus vahvistetaan ulkomailla.

Tätä kaupanvahvistajan velvollisuutta tarkastaa kiinteistöä koskevat tiedot täsmennettäisiin siten, että kaupanvahvistajalla on velvollisuus tarkastaa ainoastaan luovutuksen kohteen kiinteistötunnus kiinteistörekisteristä. Näin vältettäisiin se tilanne, että sekä kaupanvahvistaja luovutusvaiheessa että kirjaamisviranomaisen lainhuutoa koskevaa asiaa käsitellessään tarkastaisivat samoja tietoja.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytyt ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 3 momentti sekä 7 ja 12 § seuraavasti:

6§

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää tarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakupeustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja.

7 §

Maksut

Kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalveluista peritään valtiolle ja kunnalle maksuja, joihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään, jollei jostakin suoritteesta toisin säädetä.

Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on ennen asetuksen antamista kuultava keskeisiä kiinteistötietojärjestelmän tiedon tuottajia.

Viranomaisille, joiden tehtävänä on 4 §:n mukaisesti ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, sekä oikeushallinnon viranomaisille annetaan tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla maksutta viranomaistoimintaa varten.

12 §

Yhteistyöryhmä

Kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä ja ylläpitoa varten Maanmittauslaitos asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhteistyöryhmän, johon kutsutaan järjestelmän ylläpitäjien ja käyttäjien edustajia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**kaupanvahvistajista annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 § ja 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, nimismiehet, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudit sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

2) maanmittaustoimiston päällikköä lukuun ottamatta maanmittaustoimiston virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinöörinä;

3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitetut ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen, ulosottoviraston ja maanmittaustoimiston päällikkö voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa

virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitetun virka- tai työsuhde päättyy.

3 §

Luovutuksen vahvistaminen

Kaupanvahvistajan on tarkistettava luovutuksen kohteen kiinteistötunnus kiinteistörekisteristä. Kaupanvahvistaja ei kuitenkaan ole velvollinen tarkastamaan luovutuksen kohdetta koskevia tietoja, jos luovutus vahvistetaan ulkomailla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 26 päivänä elokuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

1.

Laki**kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 3 momentti sekä 7 ja 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6§

6§

*Tietojen luovuttaminen tietopalveluna**Tietojen luovuttaminen tietopalveluna*

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä tuomioistuimelle, kunnalle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, kaupanvahvistajalle, ulosottoviranomaiselle ja veroviranomaisille sekä lisäksi hakemuksen perusteella myöntää luvan tietojen saamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää tarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakupeustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä *oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle.* Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos *saa* myöntää luvan tietojen saamiseen *ja välittämiseen* teknisen käyttöyhteyden avulla. *Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää* sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, *kiinteistönarviointia*, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää tarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakupeustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja.

7 §

7 §

*Maksut**Maksut*

Kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalveluista peritään valtiolle ja kunnalle

Kiinteistötietojärjestelmän suoritteista ja tietopalveluista peritään valtiolle ja kunnalle

maksuja, joihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 momentissa säädetään, jollei jonkun suoritteiden osalta maksusta erikseen toisin säädetä.

Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on ennen asetuksen antamista kuultava keskeisiä kiinteistötietojärjestelmän tiedon tuottajia.

Viranomaisille, joiden tehtävänä on 4 §:n mukaisesti ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, annetaan tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaistoimintaa varten kuitenkin maksutta.

maksuja, joihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään, jollei jostakin suoritteesta toisin säädetä.

Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on ennen asetuksen antamista kuultava keskeisiä kiinteistötietojärjestelmän tiedon tuottajia.

Viranomaisille, joiden tehtävänä on 4 §:n mukaisesti ylläpitää kiinteistötietojärjestelmää, sekä oikeushallinnon viranomaisille annetaan tiedot kiinteistötietojärjestelmästä teknisen käyttöyhteyden avulla maksutta viranomaistoimintaa varten.

12 §

Neuvottelukunta

Kiinteistötietojärjestelmän toteuttamista, ylläpitoa ja tietopalvelua ohjaa neuvottelukunta, jonka tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Yhteistyöryhmä

Kiinteistötietojärjestelmän kehittämistä ja ylläpitoa varten Maanmittauslaitos asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhteistyöryhmän, johon kutsutaan järjestelmän ylläpitäjien ja käyttäjien edustajia.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**kaupanvahvistajista annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 § ja 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, nimismiehet, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit, maakunnanvouti, johtavat kihlakunnansyyttäjät, kihlakunnansyyttäjät, maakunnansyyttäjä ja työ- ja elinkeinokeskusten maanmittausinsinöörit;

2) maanmittaustoimiston päällikköä lukuun ottamatta maanmittaustoimiston virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinöörinä;

3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitettut ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen, ulosottoviraston, syyttäjänviraston ja maanmittaustoimiston päällikkö voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettun virka- tai työsuhte päättyy.

Kaupanvahvistajia ovat:

1) maistraattien päälliköt, henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, nimismiehet, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvouti sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinöörit;

2) maanmittaustoimiston päällikköä lukuun ottamatta maanmittaustoimiston virkamiehet ja kunnan viranhaltijat, jotka voivat kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 5 §:n mukaan toimia toimitusinsinöörinä;

3) konsulipalvelulain (498/1999) 33 §:ssä tarkoitettut ulkomaanedustustossa palvelevat virkamiehet ja työntekijät.

Maistraatin, poliisilaitoksen, ulosottoviraston ja maanmittaustoimiston päällikkö voi lisäksi määrätä alaisensa virkamiehen kaupanvahvistajaksi. Kirjaamisasioita ratkaisevaa virkamiestä ei saa määrätä kaupanvahvistajaksi.

Oikeus toimia kaupanvahvistajana päättyy, kun 1 tai 2 momentissa tarkoitettun virka- tai työsuhte päättyy.

3 §

Luovutuksen vahvistaminen

Kaupanhahvistajan on tarkastettava kiinteistöä koskevat tiedot lainhuuto- ja kiinnityskisteristä sekä kiinteistörekisteristä. Kaupanhahvistaja ei kuitenkaan ole velvollinen tarkastamaan luovutuksen kohdetta koskevia tietoja, jos luovutus vahvistetaan ulkomailla.

3 §

Luovutuksen vahvistaminen

Kaupanhahvistajan on tarkistettava luovutuksen kohteen kiinteistötunnus kiinteistörekisteristä. Kaupanhahvistaja ei kuitenkaan ole velvollinen tarkastamaan luovutuksen kohdetta koskevia tietoja, jos luovutus vahvistetaan ulkomailla.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimiin.*